

Curaj.MD

Tematica: Etichetele în societate

martie 2010

În urmă cu câțiva ani, mergînd pe stradă, nici nu observam că există tineri care necesită o atenție specială din partea noastră – a oamenilor cu abilități depline. Cred că fiecare din noi aveam impresia că acești copii care stau pe stradă și cerșesc sînt persoane angajate în afaceri profitabile. Însă stereotipul creat este consecința educației sociale eronate.

Astăzi problema persoanelor în scaun rulant este un subiect fierbinte, fiind pusă deseori în discuție necesitatea schimbării atitudinii față de ei. Evident că, într-un an sau doi, schimbarea mentalității nu va fi posibilă. Urmează să fie reeducată o întreagă generație, o atenție deosebită necesitînd tinerii cu dizabilități și familiile lor. Un lucru este cert: ca toți împreună putem crea o atmosferă caldă și înțelegătoare, dar care, totodată, să nu implice sentimente umiltoare de milă și compasiune.

În prezent activez într-o organizație unde colegii mei sînt în scaun rulant. La început îmi era greu să cred că o persoană în scaun rulant poate șofa, și nici nu îmi imaginam cum se descurcă în gospodărie. Desigur că aceasta este consecința dezinformării și, mai ales, a rușinii pe care o resimt unele familii că au un copil cu dizabilități. După ce a mai trecut un timp, am analizat reacțiile mai multor oameni. Cea mai interesantă este prima reacție. Atunci cînd vine cineva și discută cu colegii mei, se simte că se teme să nu-i scape involuntar afirmații jignitoare.

Stau și mă întreb atunci: oare fiecare din noi evită să recunoască că în societate avem și astfel de persoane? În majoritatea cazurilor, aceștia sînt cetățeni „INVIZIBILI” care nu au șanse ori cărora nu li se oferă oportunități de promovare. Dacă în orașe, unii tineri își pot cere anumite drepturi și chiar posibilitatea de a ieși în societate, în zonele rurale s-a creat o situație critică și asta datorită mai multor factori: accesul și adaptarea spațiilor, nemaivorbind de existența unui transport adaptat.

Nu vreau să creez impresia că toți oamenii din societatea noastră manifestă atitudini discriminatorii, dar totuși puțini dintre noi se interesează de viața persoanelor cu dizabilități.

♦ **Tatiana NIȚA**

Opinion makes the difference – this is the credo of Hyde Park and the reason why this paper is edited. Our job is to make others aware of the world around them and of the power they have to influence it.

Curaj.MD is the publication of people we encouraged to express a personal opinion rather than our organization's voice. We picked the topic "Labeling people", which is among roots of social barriers we fight against, and announced that anyone can send us an article. We looked through all of the texts received and chose the ones that present unique views on the problem and that scream in a way that won't let anyone to keep the eyes wide shut.

The text on first page emphasizes the way people neglect disabled. One might tolerate them or feel pity, but would never ask what does driving or housekeeping mean for this persons. Few of us from imagining that disabled can work and feel the joy of life. The label we put on those people blocks our understanding for them. We create separate worlds for us and they, and both parties have to suffer, just because of prejudice.

Daniela, a 15-year-old girl, pointed out the cruelty of those who perpetrate labels, thus destroying pure and friendly relations. A little gypsy boy suffered the shock of being labeled and insulted because of a reason he was totally unaware of. His father, the person who was to protect the boy, was there, but was also too weak in face of this invisible monster – the labeling. (see page 2)

>>> Our thoughts and those we accept from others decide over hundreds of lives, similar to the one described above. Daniela hopes we can take the situation in our hands, in order to save a soul, a heart, a person. The child who is the author of this text can do it; what stops us from doing the same – refraining from labeling?

How rich is the stock of labels we use for different persons is surprising even to ourselves. Some of us even feel creative or smart when giving labels like “scarecrow”, “old hag”, “churlish”, in the supermarket, in the bus station, in the dorm... “She would have better stayed at home instead of scaring people in the street”. Such kind of judgments don't let us time to think about the reason the members of our society are so stressed, selfish and inhibited. Who or what has born the indifferent and greedy people we are?

Stereotypes destroy both the originality and democracy. But those who don't care about or question the stereotypes are considered ignorant or even ungrateful. Everything is relative, everything but stereotypes. Labels are like a veil over the eye of our mind, this veil paralyzing the contact with soul's vibrations.

Labeling people is reflected in a common game, Alexandra explains in her article, when every participant has a name of a famous person written on the forehead, so that he, unlike others in the game, can't know it. In this game, one wins when finds out what is written on his forehead, after getting answers at his yes-or-no questions. In real life, one can get aware of the way he is seen, but it doesn't make him victorious. This game never ends; one label can be replaced by another, but we can't get rid of the phenomenon. The most preferable label seems to be “normal”...

Cunoașteți, iar apoi judecați

Ionel avea doar 3 anișori atunci când pentru prima dată a mers cu tatăl lui în piață să vândă măhuri. Fiindcă era frig, a încercat să se încălzească la focul unui negustor. Apropiindu-se de foc, micuțul l-a observat pe fiul negustorului care

avea aceeași vârstă și au început să se joace. Era primul copil din oraș care se juca cu el. Însă fericirea micuțului nu a durat prea mult, deoarece tatăl băiatului a venit și a început a-și certa fiul și a -l jigni pe micul rrom: - Voi numai de furat vă țineți, plecați din acest târg, nu-i pentru voi!

Ionel a început a plânge și a plecat la tatăl lui, care asistase la scena aceasta, însă, din nefericire, nu putea să-și apere fiul. Țigarii

sunt înjosiți și nu pot să-și exprime parerea. Societatea noastră este plină de prejudecăți la adresa țiganilor, de multe ori neîntemeiate și răutăcioase. Astfel, mulți țigani nici nu au dreptul la exprimare sau pur și simplu sunt judecați greșit. Nu este exclus că în fiecare zi mulți copii trăiesc tristețea lui Ionel. Arată că-ți pasă, arată că viitorul omenirii este pe mâini bune. Spune „NU indiferenței” și alungă violența. Împreună putem lupta pentru o lume mai bună, trebuie să spui doar NU. Împreună putem salva o inimă, un suflet, un OM.

• Daniela TIMOFTI

„Uite-o, parcă-i baba laga”

Una dintre cele mai stabile tendințe ale lumii contemporane este de „a pune” etichete. Subiect al etichetării poate deveni oricine: trecător, rudă, prieten, vedetă, precum și un om de afaceri. În viața noastră de zi cu zi s-au observat și se observă tendințe de „etichetare a persoanelor”. Omul poate fi etichetat în orice situație: când negociază, când își schimbă aspectul exterior sau chiar când discută la telefon.

„A pune” o etichetă unei persoane înseamnă a o sensibiliza în maniera sa de a vorbi, în maniera comportamentului și portului. Aceasta contribuie la crearea, dezvoltarea și menținerea unei imagini negative față de propriul „Eu”, față de propria personalitate. Și iată ajungem astăzi și ne întrebăm: „De ce oare membrii societății noastre sunt atât de stresați, egoiști și inhibați?”. „De ce nimeni nu oferă o mână de ajutor, ci în permanență își exteriorizează indiferența?”

Deseori, mergând pe stradă, auzim multe replici jignitoare. Intră în „Alimentara” o domnișoară în vârstă de aproximativ 15 ani, pe care Dumnezeu nu a înzestrat-o cu cele mai frumoase aspecte fizice, și deja auzi diverse șoapte și „prostii omenești”: „Uite-o, parcă-i Baba Cloanța!”, sau: „Mai bine nu ieșea din casă, că sperie lumea!”.

Așteaptă la stația de troleibuz o tânără cu părul des și ondulat, îmbrăcată în haine mai largi și momentan este etichetată ca „ciucila”.

Gătește la bucătăria căminului studențesc o domnișoară cu o stare financiară precară, care e îmbrăcată în ce are, și deja e etichetată drept „colhozniță”. În cazurile menționate, cred că deja nu mai apare întrebarea: „Cine naște membri sociali indiferenți și egoiști?”

♦ Eugenia BERGHII

Impas

Cine suntem noi, de unde am pornit și încotro ne îndreptăm? Putem răspunde cu certitudine la întrebarea ce e bine și ce e rău, putem face distincția cu exactitate între ele, putem depista limita unde se sfârșește prima pentru a-i face loc celei de-a doua, însă, și mai rău, putem sesiza hăul unde se contopesc ambele, sau unde una e înghițită de cealaltă? Odată ce devine imposibil de a da un răspuns sigur, deoarece totu-i relativ (ceea ce a demonstrat Einstein), de ce atunci unii sunt etichetați cu atâta ușurință.

Tindem spre o societate democratică, unul din pilonii căreia este acceptarea diversității. De ce atunci sunt stabilite etichetele care te impun să nu depășești limitele unei configurații deja create sau, mai bine zis, ale

unei marionete a cărei mișcări sunt în prealabil regizate. De ce apar stereotipurile? Oare nu impulsionează ele

dezvoltarea instinctului de turmă și anularea individualității?

Dacă într-un grup de mai multe persoane, una singură are o opinie diferită de a celorlalți, automat poate fi considerată greșită? Dar dacă persoana în cauză este un geniu, dacă ea este capabilă să prevadă totul cu câțiva pași înainte, corectitudi-

nea cărora va putea fi apreciată doar peste câteva decenii?!

Lumea obișnuiește, de regulă, să judece după aparențe și e mare probabilitatea ca adesea să se înșele. Și totuși de ce se întâmplă anume așa? Răspunsul este simplu: aceasta este prima informație care se infiltrează în subconștient, fără a necesita punerea în funcțiune a proceselor logice ale gândirii. Oare nu e mai facil astfel, să iei omul după cum îți se prezintă la prima vedere. E revoltător faptul că în unele cazuri poți fi catalogat după niște indicii frivole care în genere ar trebui ignorate.

Ne place să renegăm, să nu recunoaștem faptul că fiecare se prezintă ca o personalitate aparte, care este produsul unui șir de factori de diferit ordin, cum ar fi: fizic, spiritual și intelectual peste care suprapun cel social, politic, economic, religios etc., și care sunt haotic, dar totuși logic, influențați de un șir de circumstanțe variate după natura lor. E ușor să acuzăm pe cineva, fără a încerca cel puțin să înțelegem cauzele care l-au adus la acea stare. Ca, de exemplu, putem învinui un drogat: "Ai devenit astfel din proprie inițiativă, devine imperioasă excluderea ta din societate". >>> (pag. 4)

Profeția

Defectele pe care le găsim la ceilalți, deseori nu sunt decât proiecțiile noastre. Cu toate acestea ne aventurăm să le luăm ca adevăruri absolute, astfel ne permitem cu ușurință să le punem oamenilor etichete în frunte. Ne-am obișnuit să punem oamenii într-o anumită categorie, considerând că știm totul despre ei și nu ne mai obosim să îi cunoaștem. Dar v-ați gândit vreodată cât de mult îl influențează pe celălalt eticheta pe care ia-ți pus-o?

Un copil care va fi considerat de mic o nulitate, un ratat cu siguranță așa va crește, deoarece eticheta care i-a fost pusă ajunge să îl definească în totalitate. Fiecare „profeție” ne influențează mai mult sau mai puțin dezvoltarea personalității, tot ceea ce cred ceilalți despre noi își lasă amprente adânci asupra încrederii în propria noastră persoană, dar și asupra realizării potențialului de care dispunem. De altfel și nebunii, delincvenții sunt creați social, ei nu sunt decât niște țapi ispășitori în care noi investim toate neajunsurile, toate fricile noastre. În loc să ne analizăm propria funcționare și propriile frustrări, ne mulțumim cu găsirea unei etichete mai mult sau mai puțin potrivite pentru cei care ne înconjoară.

Etichetele sunt periculoase nu doar pentru cel etichetat, dar și pentru cel care le pune. Acesta din urmă, pierde foarte mult din relațiile sociale, își reduce posibilitatea de a-l cunoaște pe celălalt. Cel care etichetează este restanțier la capitolul inteligență emoțională.

Avea perfectă dreptate Grigore Moisiu când afirma că explozivul cel mai puternic nu este toluenul, nici bomba atomică, ci cuvântul omenesc. Etichetele pot izola, pot înjuga, mai mult decât atât pot dezintegra personalități și crea din ele „monștri”.

◆ Parascovia TOPADA

>>> Dar e suficient să faci măcar un mic efort de a-l asculta puțin și de a analiza contextul situațiilor care l-au aruncat în lumea drogurilor, și să-ți dai seama că, dacă printr-un concurs de împrejurări te-ai fi pomenit în situația lui, mare ar fi fost probabilitatea de a recurge ca și el la aceleași soluții distrugătoare.

Etichetele sunt ca un vâl albastru aruncat peste ochiul subtil al minții și care paralizază contactul cu vibrațiile sufletului, contribuind astfel la blocarea percepției esenței umane.

• **Oxana ROTARI**

Norme sociale sau “reguli” de comportament

Dacă ați vizionat “Inglorious Basterds”, filmul lui Tarantino din 2009, poate vă amintiți scena în care stau mai mulți ofițeri germani și niște spioni francezi la o masă și joacă un joc în care fiecare are numele unei personalități scris pe frunte, apoi, pe rând, încercuiau să ghicească fiecare pe cine reprezintă, punând celorlalți întrebări cu răspunsul DA/NU. Ideea e ca la finalul jocului se ridică unul și îi împuscă pe toți...Hm, nu. De fapt, nu asta era ideea.

Ideea e că oamenii au o inclinație spre a pune etichete (nu din alea de pe borcane), de a încadra pe ceilalți în diverse categorii. Parca de puține ori auzi „Ăla e un prost, nu a făcut și el o facultate!” (parcă și văd ce vorbe și-a scos Bill Gates când a renunțat la Harvard) sau „la uite cum s-a îmbrăcat, parca e o curvă!”, sau „Ce prost e, oare ce a găsit la aia? E și urâtă, și nici nu știe să își asorteze lacul de unghii la culoarea părului!” etc. etc. etc.

De ce se întâmplă acest lucru? Din cauza că există așa-zisele reguli de comportament sau norme sociale, sau imperativul „Trebuie să fii în rând cu lumea!”. De puține ori v-ați auzit

părinții zicând „Vezi ce faci, numai nu ne fă de râs!” sau „Vai, ce-o să zică lumea?”.

Oamenii practic dintotdeauna au avut frică de a nu fi acceptați în societatea în care trăiesc, de aceea se feresc de a face cutare sau cutare lucru pentru a nu fi ei cei prosti, nebuni, homosexuali, negri, prea femei, prea bărbați, prea oameni, prea nu mai știu ce.

Din cauza fricii oamenii fac lucruri, altfel mai greu de explicat: M. Jackson și-a făcut câte și mai câte operații ca să devină alb (și eticheta de negru s-a schimbat cu cea de nebun); bărbații își pun cercei doar în urechea stânga sau în ambele (că numai gay-ii își pun în dreapta) etc.

Și dacă tot am început cu o scenă de film, mi-am mai amintit una: o scenă în care părinții unei fetițe de câteva luni decid să îi lipească de cap o fundiță roz pentru ca nimeni să nu le mai zică „Ce baiat drăguț aveți!”. Partea amuzantă vine în momentul când cineva întreabă: „Ce v-a venit să puneți băiețelului fundiță roz?”.

Concluzia? Concluzia e că nu putem fugi de etichete. Simplu, nu? Putem doar să încercăm să le atenuăm nuanțele insultătoare.

Sau putem urma regula lui Homer Simpson :” You tried and failed. What is the lesson?- the lesson is never try!”

V-am prezentat tocmai două soluții. Life is pretty good.

• **Alexandra RUSU**

Suplimentul Curaj.MD este editat de Asociația Hyde Park

Coordonator, sinteză în limba engleză: Ana-Maria SPÎNU

Design: Ghenadie BREGA, Editor: Gheorghe LUPUȘORU

Autori articole: Tatiana NIȚA, Daniela TIMOFTI, Eugenia BERGHII, Parascovia TOPADA, Oxana ROTARI, Alexandra RUSU

contact: ghenadie@brega.org <http://www.curaj.net>

Toate materialele aparțin Asociației Oberliht și Asociației Civice Internaționale Hyde Park și nu pot fi preluate fără acordul acestora.

Răspunderea pentru materiale revine integral autorilor.

#2 | Revista la PLIC | martie 2010 | <http://plic09.wordpress.com>

